HAÇLI SEFERLERİ

➜ Tablolardan haçlı seferleri ile ilgili neler öğrenebiliriz?

Fatma GÜLTEKİN*

Haçlı Seferleri yenilikçi tarih öğretmeni için bulunmaz bir konudur. Farklı bakış açılarından bakma zorunluluğu, Türk ve Avrupa tarihini aynı anda içermesi, yayıldığı uzun zaman dilimine pek çok ayrıntının sığdırılmasının mümkün olması gibi özellikleri o'nu tarih öğretmenleri için çekici kılmaktadır. Haçlı Seferlerinin bir diğer çekici yanı, yazılı ve görsel kaynakların çokluğudur. Bu etkinlikte kullanılan görsel kaynakların değeri, Avrupa'da Haçlı Seferleri Tarihi çalışmalarının ilk isimlerinden Michaud'un "Haçlıların Tarihî" adlı eserde kullanılmış olmasıdır. Bu eser, Haçlı Seferlerini Batı perspektifinden göstermesi bakımından, kritik bir öneme sahiptir. Bu durumda Michaud'un eserinde kullanılan tabloların da bir ilk olma özelliği vardır. Öğrenciler, bu tabloları inceleyecekler ve onlardan Haçlı Seferleri'nin özellikle Batı perspektifinden farklı boyutları hakkında çıkarımda bulunabilecekler.

Sınıf: 9

Öngörülen Süre: 80 dk.

Anahtar Soru:

Tablolardan haçlı seferleri ile ilgili neler öğrenebiliriz?

Dersin Amacı:

Tablolardan yola çıkarak Haçlı Seferleri hakkında edindikleri genel bilgiler çerçevesinde dönemin dini, sosyal ve siyasal yanlarına ilişkin çıkarımlarda bulunma.

İlişkili Kazanım:

Haçlı Seferlerinin sebep ve sonuçlarını Türk ve dünya tarihi açısından değerlendirir.

Tarihî bir olay, olgu veya nesne hakkındaki farklı bakış açılarını, sunulan kanıtlar ve verileri kullanarak sorgular.

HEDEFLENEN ÖĞRENME ÇIKTILARI

- **Bütün öğrenciler:** Tabloları inceleyerek Haçlı Seferleri'nin dönemi ve tarafları hakkında genel bilgi edinecektir.
- **Birçok öğrenci:** Tabloların ana temasını bulabilecek ve bu ayrıntıları Haçlı Seferleri'nin dönemi, tarafları ve yaşandığı coğrafyalarla ilişkilendirebilecektir.
- **Bazı öğrenciler:** Tablolarda anlamlı ayrıntıları bulabilecek ve bunlardan yararlanarak Haçlı Seferleri'nin tarafları ve yaşandığı döneme dair dini, sosyal ve siyasal çıkarımlarda bulunabilecektir.

Derse Hazırlık / Malzemeler

- Bu etkinlik için farklı ressamlara ait 16 adet tablo kullanılacaktır. Resimlerin renkli fotokopilerinin çekilerek şeffaf dosyalar içine konulması ya da presletilerek kullanılması uygundur. Resimler üzerindeki işaretlemelerin tahta kalemi ile yapılması sağlanabilir.
- Eklerde yer alan Haçlı Seferleri'ne ilişkin bilgi notu ve kronoloji listesi ile inceleme formu da grup sayısınca çoğaltılmalıdır.

* Aksaray Üniversitesi, Aksaray

İŞLENİŞ

1. Öğrencilerinizi sekiz gruba ayırınız. Her bir guruba **Bilgi Notu'**nu, **İnceleme Formu'**nu ve resimlerden ikişer tanesini dağıtınız. Bilgi Notu'nu okumalarını isteyiniz.

5 dk.

2. **Haçlı Seferleri** Kronolojisini inceleyerek resimlerin tahminen kronolojinin neresinde yer alabileceğini "**İnceleme Formu"** üzerinde bulunan "Çıkarımlar Sütununa" yazmalarını isteyiniz.

10 dk.

3. Öğrencilerinize ellerinde bulunan resimler üzerinde çok dikkat çeken üç noktayı işaretlemelerini isteyiniz. Bunun bir nesne, bir durum ya da bir ayrıntı olabileceğini; kendilerinin bu noktaları birer öncü ya da kanıt olarak görmelerini ve bir çıkarımda bulunmaları gerektiğini söyleyiniz.

- Öğrencilerin daha iyi anlaması için somut bir örnek veriniz. Örneğin sınıfta Atatürk resmini göstererek, resmin orada bulunuşunun nedenlerini sorgulatınız. Resimdeki kişinin dönem ve bulunulan yer için önemli bir kişiyi işaret ettiğini söyleyiniz.

15 dk.

- Öğrenciler resimleri işaretlerken ve yorumda bulunurken gruplar arasında gezinerek ne yapacaklarını tam olarak anlamalarını sağlayınız.

4. Öğrenci yorumlarının ardından grupların resimlerini ve inceleme formlarını değiştirmelerini isteyiniz.

- Başka grubun resimleri ve formlarını alan grupların yeni resimleri incelemelerini, inceleme formlarında yazan bilgilere katılıp katılmadıklarını formda yer alan sütuna yazmalarını isteyiniz.

25 dk.

- Bu şekilde her bir grubun kendileri dışında üç grubun resim ve formlarını görmelerini sağlayınız

5. Her grubun ilk olarak incelediği resimleri almalarını ve yaptıkları çıkarımları açıklamalarını isteyiniz. Bu resmi inceleyen grupların resimlere ilişkin açıklamalara katılıp katılmadıklarını söylemelerini isteyiniz.

20 dk.

- Bu sırada tahtaya siyasi, askeri, ekonomik, sosyal, dini olarak kategoriler yazınız. Öğrencilerin yaptıkları ve okudukları çıkarımları ilgili kategorinin altına kısaca yazınız. Resim ve çıkarımın doğruluğu ile ilgili bilgiler veriniz.

6. Tahtada oluşan tablodan, eldeki sanat eserlerine göre Haçlı Seferlerinin hangi yönlerinin daha çok vurgulandığı, 19. yy.'da Batılıların seferlere bakış açılarını ve günümüzde iki tarafın bakış açısını değerlendiren grupça onayladıkları bir yorumu değerlendirme formundaki "Genel Yorum" başlıklı kısma yazmalarını isteyiniz.

5 dk.

süre

Değerlendirme:

Öğrencilerinizden bu derste öğrendikleriyle ilgili üç soru türetmelerini ve bunlardan birini cevaplamalarını isteyiniz.

BİLGİ NOTU

"Haçlı Seferleri" 1095 yılında Fransa'nın Clermont kasabasında toplanan Hristiyan genel konsili ile başlatılan ve tarihçiler tarafından kesin bitiş tarihi söylenemeyen konulardan biridir. Haçlı Seferlerinin sebepleri çok yönlüdür. Sonuçları da buna paralel olarak çok çeşitli olmuştur. Seferin dini, askeri, siyasi ve ekonomik sebepleri vardır. Ortaçağın Haçlı Seferlerinin sonucu olarak Doğu Akdeniz'de kurulan kontluklardan en son düşeni, 1291 yılında Memluklularca fethedilen Akka kalesi ve limanı olmuştur. Bu zaman zarfında geçen yaklaşık ikiyüz yıl boyunca Haçlılar Doğu Akdeniz'e zaman zaman ordu şeklinde sefer yaparak gelmişler, ticaret bağlantılarını daha kalıcı hale getirmişlerdir. 1095-1291 yılları arasında toplam dokuz sefer düzenlenmiş bunlardan en büyükleri Anadolu üzerinden giden ilk üç sefer olmuştur. Dördüncüsü İstanbul'a yönelmiş, beşinci ve diğer seferler ise Doğu Akdeniz, Mısır ve Tunus kıyılarına hücum şeklinde olmuştur.

Güray KIRPIK, "Haçlı Seferleri Tarihinin Kaynakları" *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish*, Volume 4/3 Spring 2009

HAÇLI SEFERLERİ KRONOLOJİSİ

Birinci Haçlı Seferi 1096-1099

İkinci Haçlı Seferi 1147-1149

Üçüncü Haçlı Seferi 1189-1192

Dördüncü Haçlı Seferi 1200-1204

Beşinci Haçlı Seferi 1217-1221

Altıncı Haçlı Seferi 1228-1229

Yedinci Haçlı Seferi 1248-1254

Sekizinci Haçlı Seferi 1268-1270

Dokuzuncu Haçlı Seferi 1271-1272

İNCELEME FORMU

Grupta bulunan kişiler:							
Resmin adı:				**Resmin adı:**			
ÇIKARIMLAR	**1. Grup**	**2. Grup**	**3. Grup**	**ÇIKARIMLAR**	**1. Grup**	**2. Grup**	**3. Grup**
1. Resmin kronolojideki yeri:	Katılıyorum/Katılmıyorum	Katılıyorum/Katılmıyorum	Katılıyorum/Katılmıyorum	Resmin kronolojideki yeri:	Katılıyorum/Katılmıyorum	Katılıyorum/Katılmıyorum	Katılıyorum/Katılmıyorum
2. Resimdeki seçilen birinci nokta:	Katılıyorum/Katılmıyorum	Katılıyorum/Katılmıyorum	Katılıyorum/Katılmıyorum	Resimdeki seçilen birinci nokta:	Katılıyorum/Katılmıyorum	Katılıyorum/Katılmıyorum	Katılıyorum/Katılmıyorum
3. Resimdeki seçilen ikinci nokta:	Katılıyorum/Katılmıyorum	Katılıyorum/Katılmıyorum	Katılıyorum/Katılmıyorum	Resimdeki seçilen ikinci nokta:	Katılıyorum/Katılmıyorum	Katılıyorum/Katılmıyorum	Katılıyorum/Katılmıyorum
4. Resimdeki seçilen üçüncü nokta:	Katılıyorum/Katılmıyorum	Katılıyorum/Katılmıyorum	Katılıyorum/Katılmıyorum	Resimdeki seçilen üçüncü nokta:	Katılıyorum/Katılmıyorum	Katılıyorum/Katılmıyorum	Katılıyorum/Katılmıyorum
Genel Yorum:							
.....							
.....							
.....							
.....							

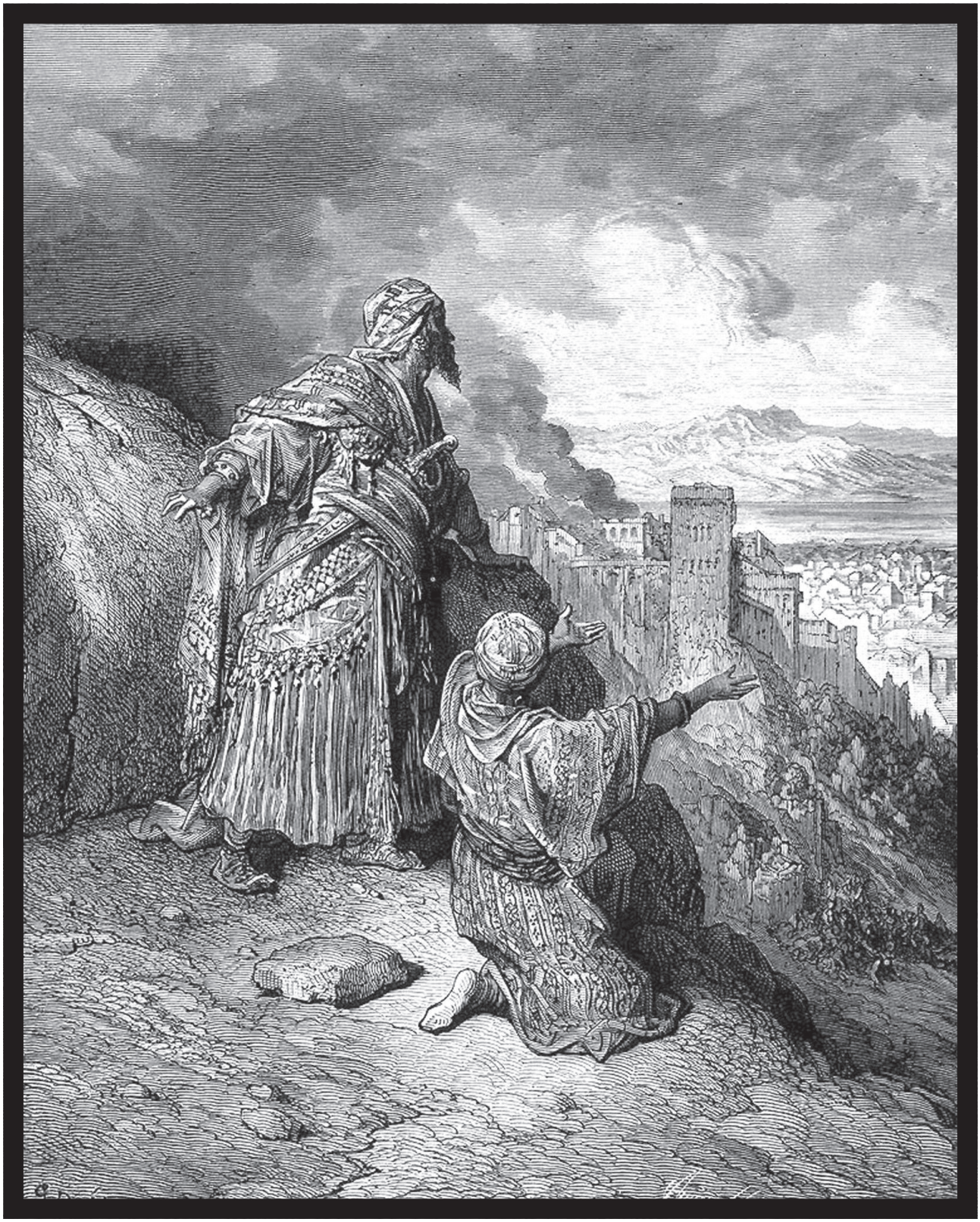

1. Gustave Dore; "Haçlıların Düşmanları"

2. Gustave Dore; "Dostça Bir Turnuva"

3. Gustave Dore; "Sultan Tarafından Canları Bağışlanan Tutsakların Kahireye Gelişi"

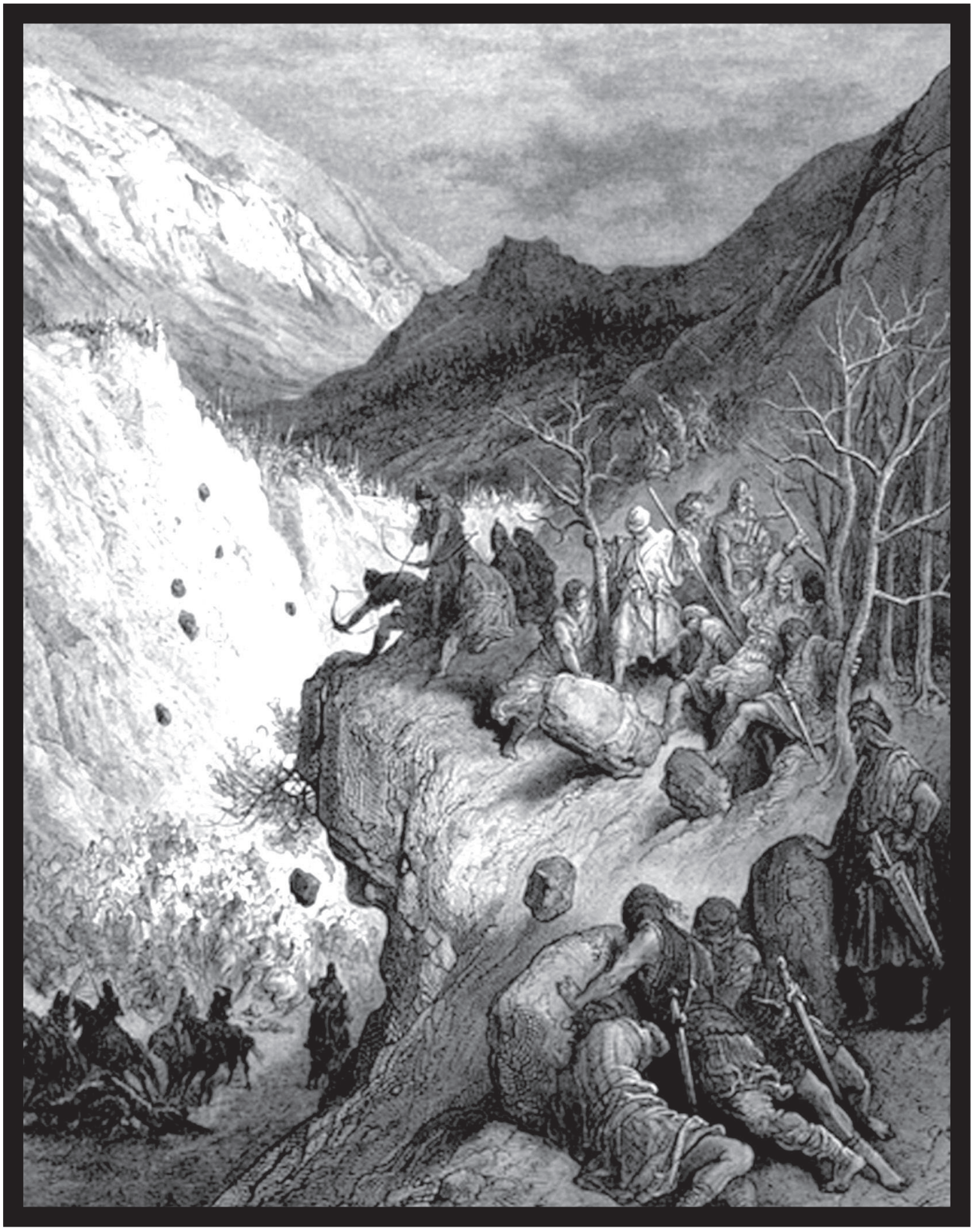

4. Gustave Dore; "Türklerin Şaşırttığı Haçlılar"

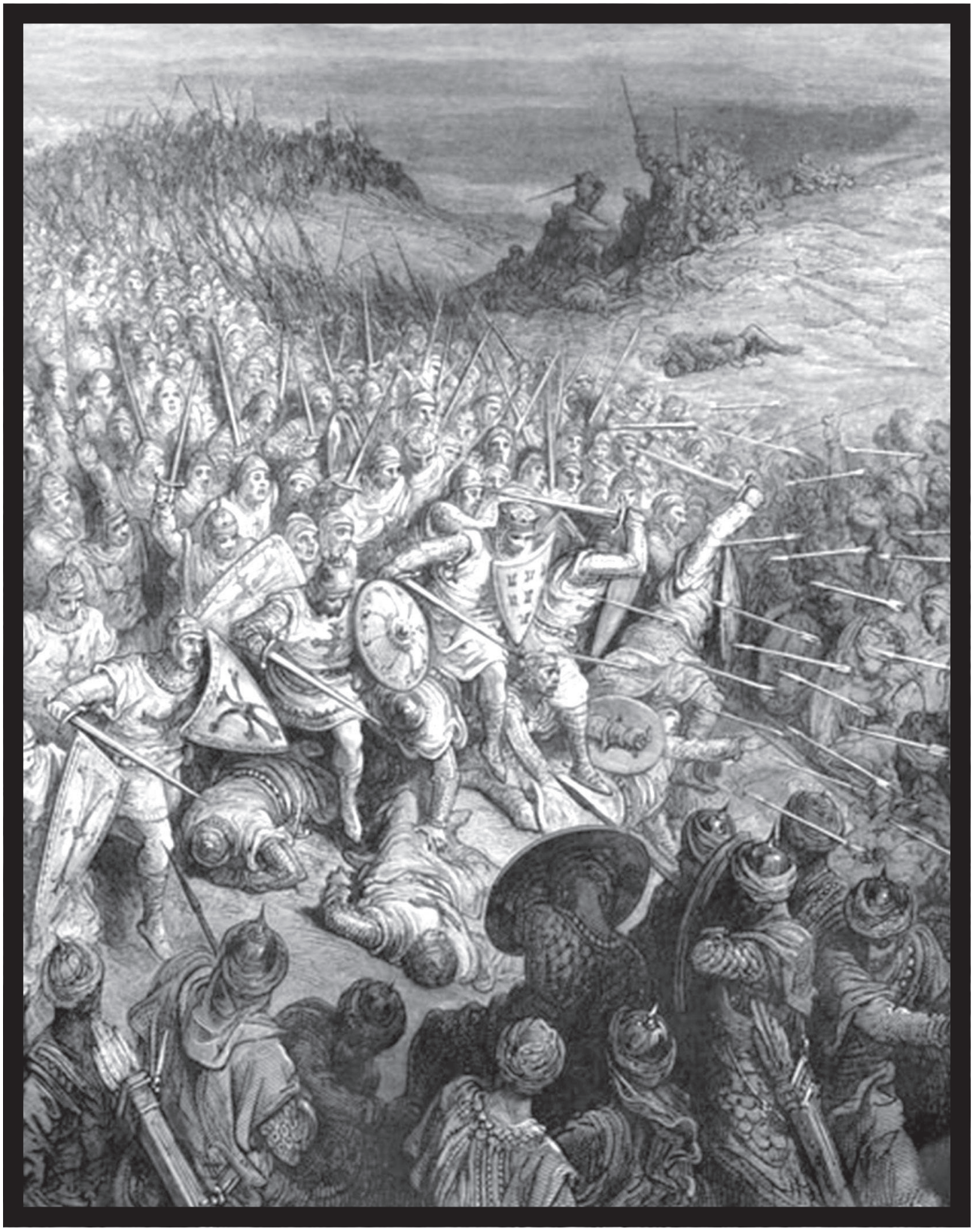

5. Gustave Dore; "Dorileon (Eskişehir) Savaşı"

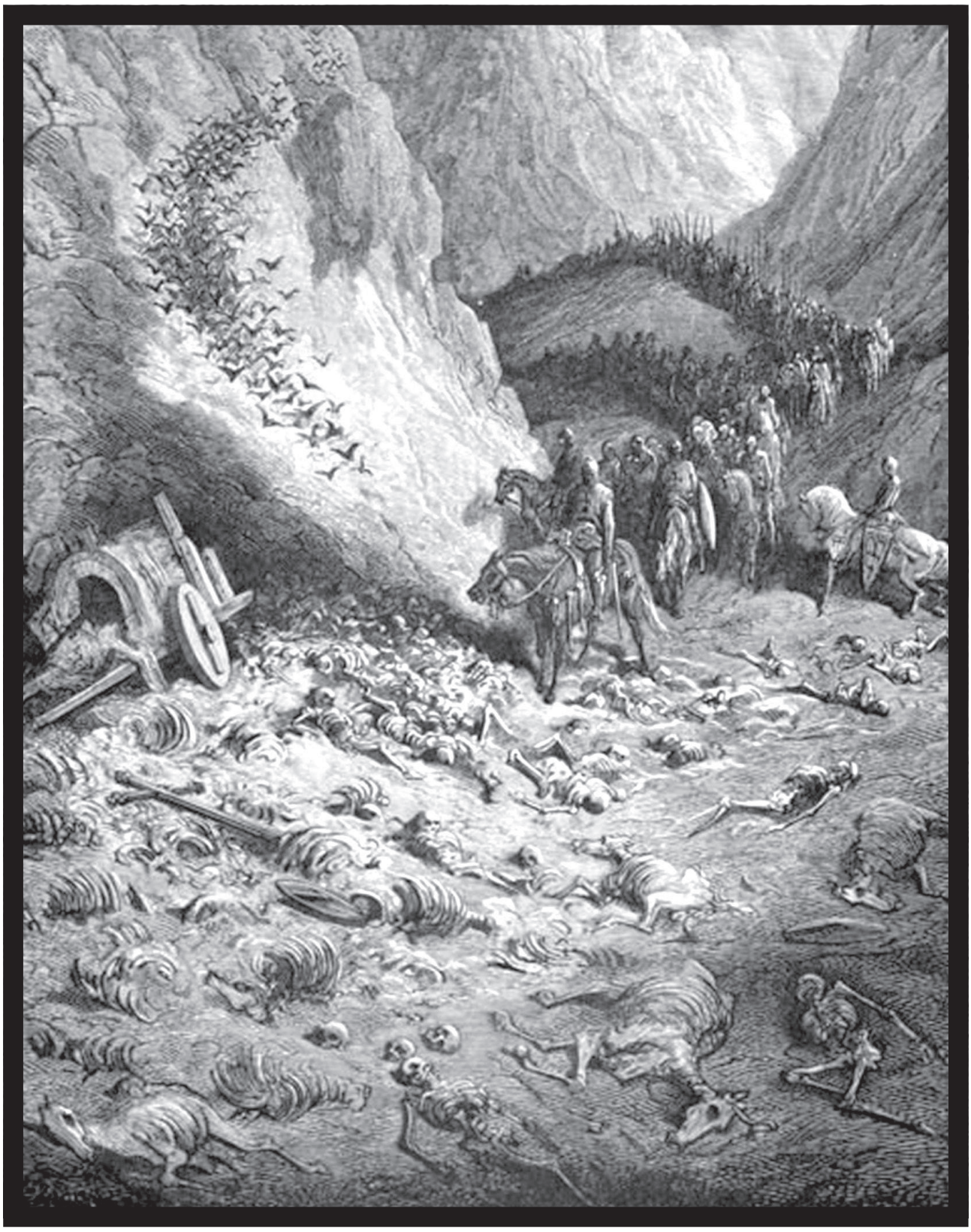

6. Gustave Dore; "Kutsal Topraklar Yolunda"

7. Gustave Dore; "Kudüs'ün İlk Görünüşü"

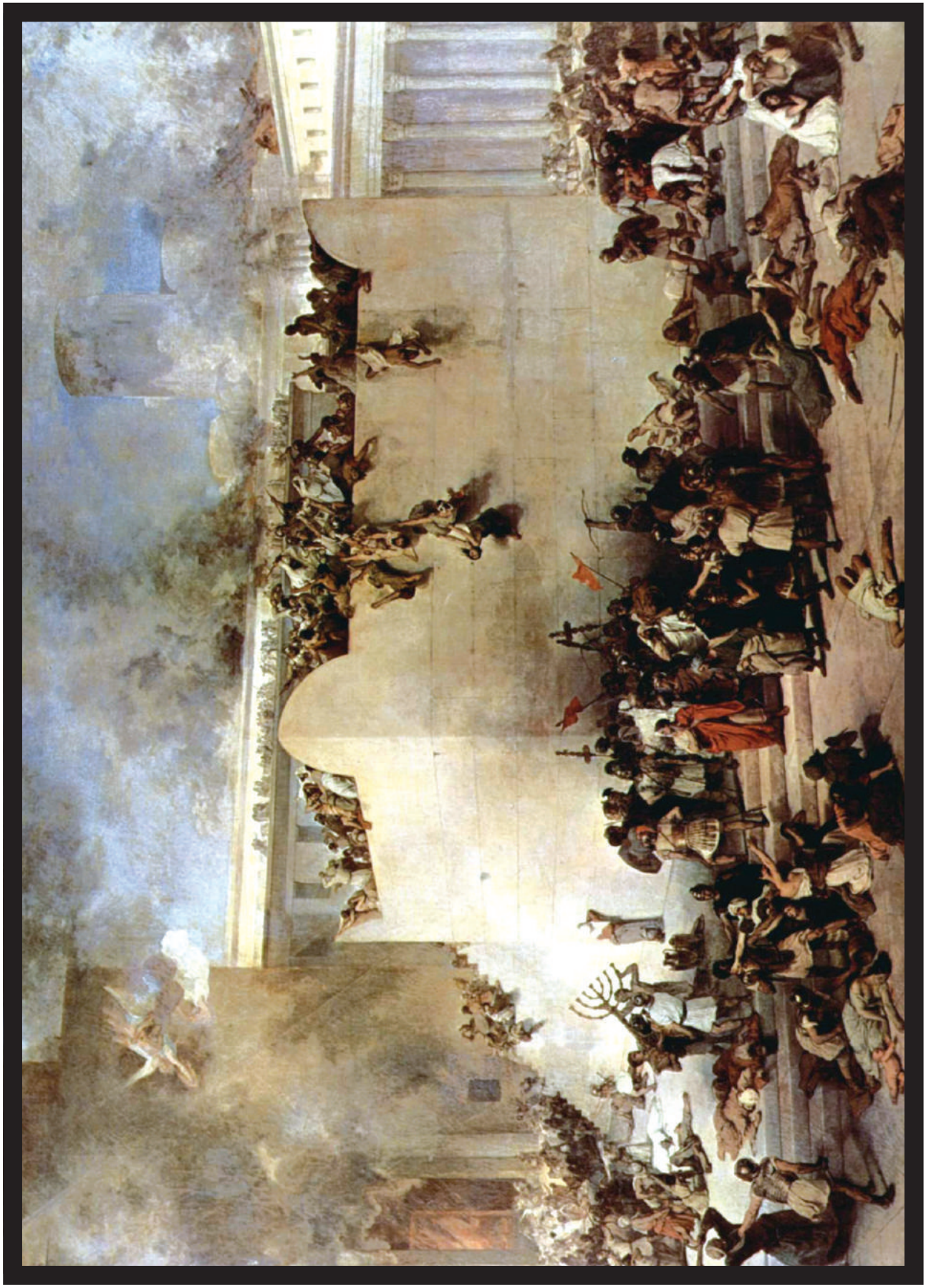

8. Francesco Hayez; "Kudüs Mabedinin Yıkımı"

9. Emile Signol; "Haçlıların Kudüs'ü Alışları"

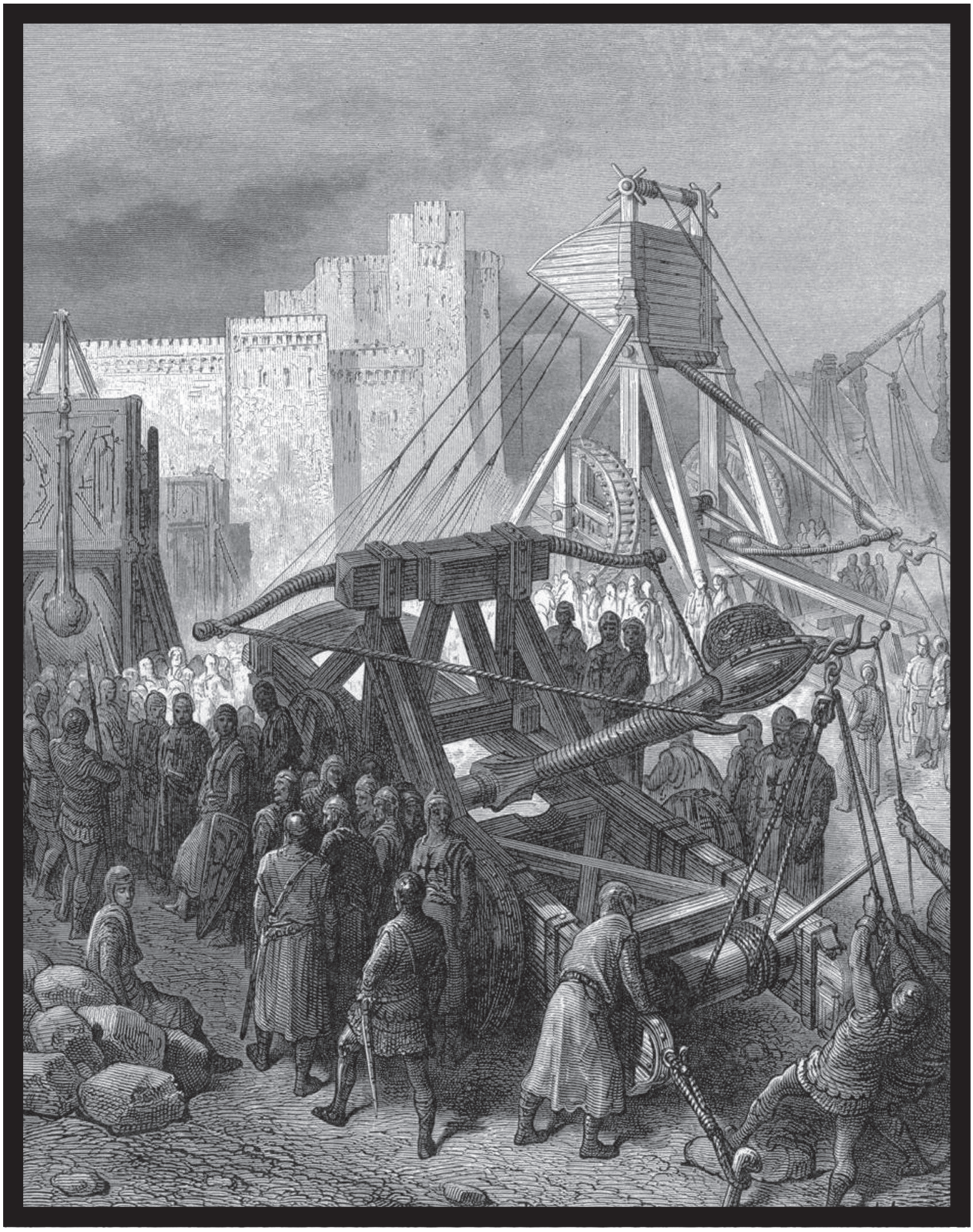

10. Gustave Dore; "Haçlıların Mancınığı"

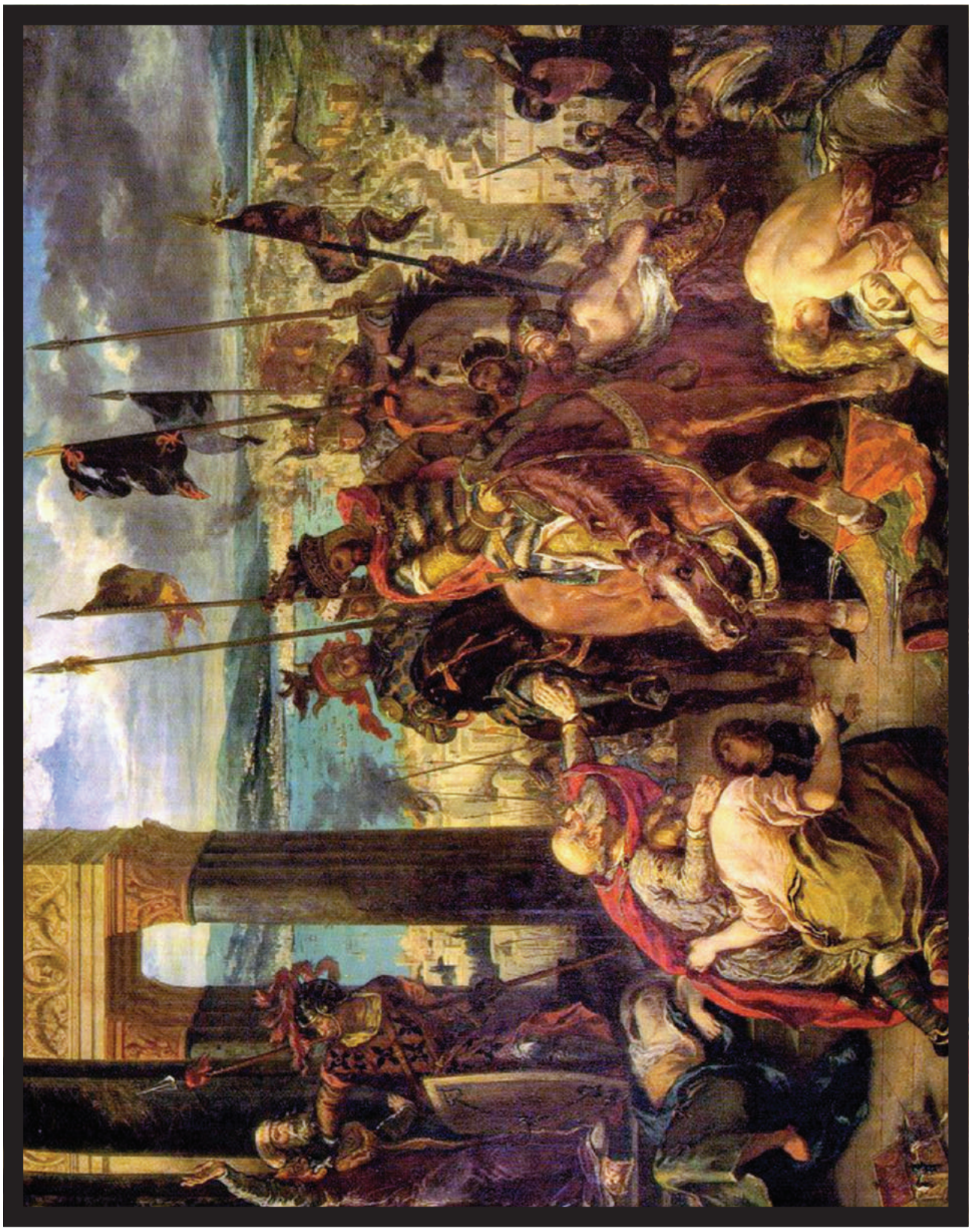

11. Eugene Delacroix; "Haçlıların İstanbul'a Girişi"

12. Gustave Dore; "Haçlıların İstanbul'a Girişi"

13. Carl Friedrich Lessing; "Dönen Haçlı"

14. Gustave Dore; "Selahaddin'in Haçlıları Kuşatması"

15. Gustave Dore; "Doğunun Zenginlikleri İçinde Haçlıların Şaşkınlığı"

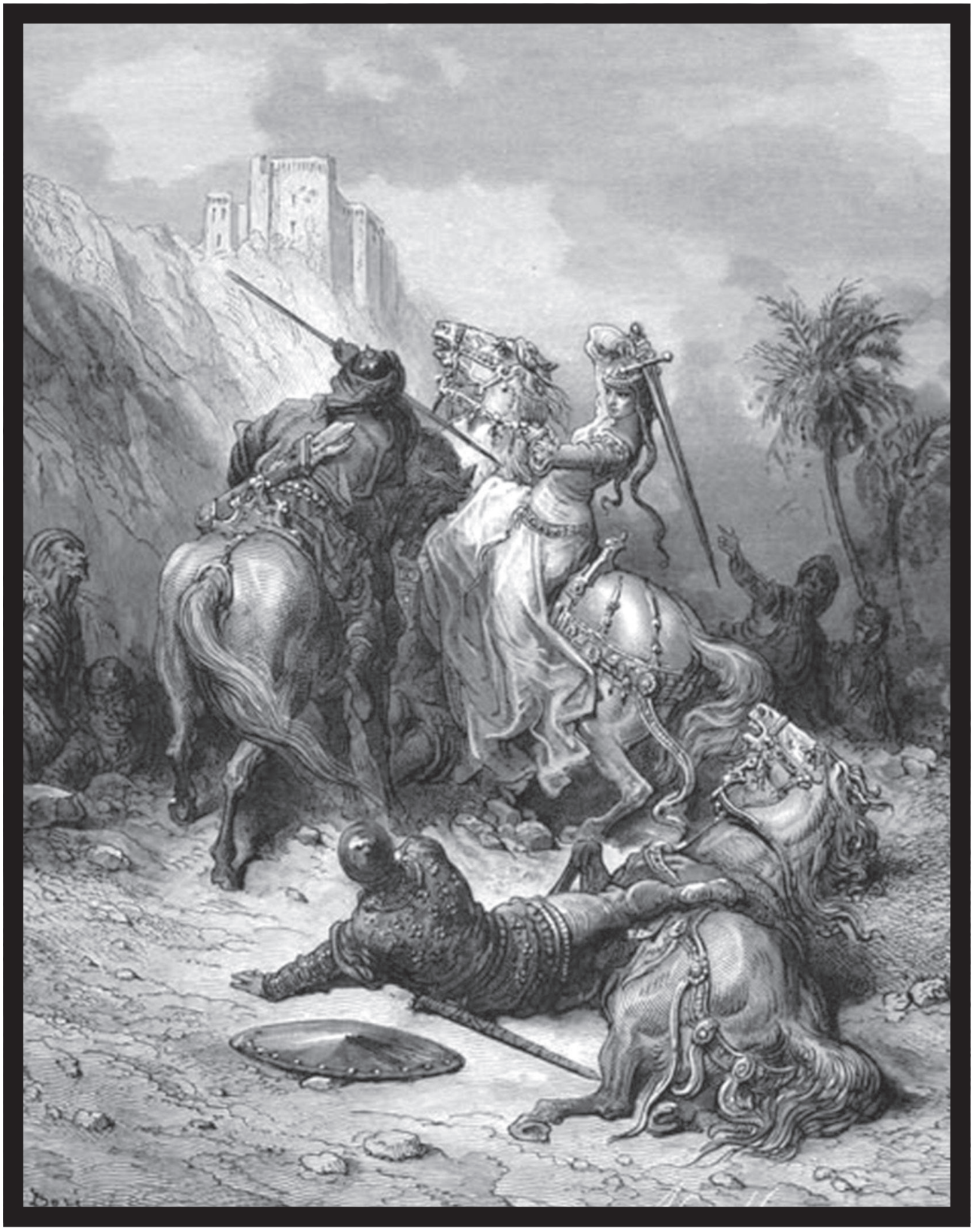

16. Gustave Dore; "Burgundy'li Florine"